AVİM Yorum • No: 2015 / 48 • Nisan 2015

ÇELİŞKİLİ İŞBİRLİĞİ: CSTO ÜYESİ ERMENİSTAN NATO'YLA BİRLİKTE ASKERİ TATBİKAT YAPTI

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Nisan ayının başında, haber ajanslarında Ermeni askeri birliklerinin NATO (North Atlantic Treaty Organization/Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) birlikleri ile ortak tatbikat yaptıkları haberi çıkmıştır.[i] Haberlere göre artan Amerikan-Ermeni askeri işbirliğine işaret edercesine, Ermeni birlikleri Erivandaki ABD Büyükelçisi tarafından uğurlandıktan sonra NATOnun Saber Junction 15 tatbikatlarına gitmek için Amerikan askeri uçağına binmiştir. NATO üyesi ve ortak ülkelerin ordularını bir araya getiren bu tatbikatların amacı, gelecekte NATO yönetiminde gerçekleşebilecek operasyonlar için çeşitli ülkelerin ordularının işbirliği yapmaları için eğitmektir.

Genel anlamda Ermenistanın ABD ile olan askeri işbirliği, Ermenistanın askeri birliklerini NATO standartlarına getirmeyi amaçlayan, Ermenistanın NATO ile olan Bireysel Ortaklık Eylem Planı (Individual Partnership Action Plan) çerçevesinde gerçekleşmektedir. Ancak NATOyla olan işbirliğine rağmen, Ermenistan aslında Rusya güdümünde olan bir CSTO (Collective Security Treaty Organization/Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü) üyesidir. Kendisini belirli bir düşmanı olmayan caydırıcı bir askeri ittifak olarak tanımlasa da, CSTOnun NATOyu dengelemek için kurulmuş olduğu bir genel bilgidir.

Ermenistan, NATOyla Bireysel Ortaklık Eylem Planı olan tek CSTO üyesi değildir. Kazakistanın da NATO ile böyle bir planı vardır. Ancak, Ermenistanın NATO ile olan bağlantısını bir hayli çelişkili yapan Ermenistana özel bazı unsurlar vardır:

Soğuk Savaş sonrasında bağımsızlığını elde ettiğinden beri hep Rusyanın ekti alanı içinde olmuş olsa da, Ermenistan artık Rusyanın bir uydu devleti haline gelmeye yaklaşmaktadır. Ermenistanda bunun gerçekleşmekte olduğunu doğrulayan pek çok kişi vardır ve bu gelişmeden son derece rahatsız olmaktadırlar.

Şu anda Rusyanın işgali altında olan, Ukraynanın Kırımdaki Sivastopolda bulunan büyük askeri üssü dışında; Rusyanın ülke dışındaki en büyük askeri üssü Ermenistanda bulunmaktadır. Geçen sene bu askeri üssü hem kapasitesi artırılmış, hem de faaliyetleri 2044 yılına kadar uzatılmıştır. Ayrıca Ermenistanın Türkiye ile olan sınırını Ermeni birlikleri değil, Rus silahlı kuvvetleri korumaktadır.

Ermenistanın hem Türkiyeye (bir NATO üyesi) hem de Azerbaycana (bir NATO ortağı)

yönelik düşmanca tutumu, Kafkasyadaki istikrarsızlığı pekiştirmekten başka bir işe yaramamaktadır. Ermenistan halen Türkiyenin topraklarıyla ilgili talepler ima etmektedir. Ermenistan, aleyhinde dört Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı bulunmasına rağmen, halen Azerbaycan topraklarının %20ini işgal etmektedir ve Dağlık Karabağ sorununun çözülmesi için uzlaşmak konusunda içten bir şekilde niyetli olduğunu herhangi bir şekilde göstermemektedir. Bir NATO üyesine ve bir NATO ortağına karşı olan düşmanca tutumuna rağmen, Ermenistan kafa karıştırıcı bir şekilde (ABD dâhil) hiçbir NATO üyesinden herhangi bir tepkiyle veya baskıyla karşılaşmamıştır.

NATO açısından bakılacak olursa; NATO, çok kesin bir şekilde Rusyanın yörüngesinde olan ve Rusyanın gücünü bölgeye yansıtması için kullandığı bir ülkenin silahlı kuvvetleriyle işbirliği yapmakta ve onu kuvvetlendirmektedir. Bu ülke, NATOnun en önde gelen müttefiklerinden biri olan Türkiyeye ve NATOnun bölgedeki önemli ortaklarından biri Azerbaycana karşı inatçı bir şekilde düşmanca davranmaktadır. Bu ülke, Rusya tarafından kendisine Batılı ülkeler (çoğu NATO üyesidir) tarafından uygulanan ekonomik yaptırımları kırmak için kullanılmaktadır. Bazı uygulamalarını gözden geçirmesi konusunda herhangi bir baskı bile yapmadan, NATO sırf Rusyayı rahatsız etmek için Ermenistana yardım etme niyetindedir. Bu tutum, NATOnun çıkarlarına uygun ve ektili bir şekilde hizmet ediyor mu?

Rusya açısından bakılacak olursa; Rusya, en yakın müttefiklerinden birisinin, Rusyanın kendisine karşı olduğunu düşündüğü NATO ile sıkı bir işbirliği içinde olmasına göz yummaktadır. Rusyaya göre NATO Rusyanın hayati çıkarlarının önünde bir engel teşkil etmektedir. O halde Rusyanın, bir CSTO üyesi olan Ermenistanın NATO ile işbirliği yaparak Rusyanın çıkarlarının altını oymasına sessiz kalması tuhaf değil midir?

Bu, Ermenistanın iki tarafı birbirine oynadığı tek vesile değildir. Ermenistan artık Rusya güdümlü Avrasya Ekonomi Birliğinin bir üyesidir. Ancak Ermenistan bir yandan da hala bağımsız bir şekilde Avrupa Birliği ile işbirliği arayışı içerisindedir. Bu iki Birlik yapıları gereği birbirleriyle uyumsuzdur, ancak Ermenistan buna rağmen halen sanki iki Birlik ile de benzer ilişkilere sahip olabilirmiş gibi davranmaktadır.

Ermenistanın fütursuzca bir yandan hem CSTO ve NATOdan, bir yandan da hem Avrasya Ekonomi Birliği ve Avrupa Birliğinden faydalanması kafa karıştırıcı bir durumdur. Diğer pek çok ülkenin aksine, Ermenistanın çelişkili ilişkileri herhangi bir bedel ödemeden muhafaza edebilmektedir. İşbirliği yaptıkları bu ülkenin kendi çıkarlarına aktif olarak zarar verdiği, ne ABD (veya diğer NATO üyeleri), ne de Rusyanın umurundaymış gibi gözükmektedir.

[i] Armenian Troops In Fresh U.S.-Led Drills, *Azatutyun.am*, http://www.azatutyun.am/content/article/26941456.html

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa,

Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "ÇELİŞKİLİ İŞBİRLİĞİ: CSTO ÜYESİ ERMENİSTAN NATO'YLA BİRLİKTE ASKERİ TATBİKAT YAPTI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 48. Nisan 21. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/CELISKILI-ISBIRLIGI-CSTO-UYESI-ERMENISTAN-NATO-YLA-BIRLIKTE-ASKERI-TATBIKAT-YAPTI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır